

ÕPETAJATE LEHT

Reede

ILMUB 1930. AASTA

SEPTEMBRIST

Nr 37

6. oktoober 1995

hind 1.40

Tänu õpetajatele

Austatud õpetajad! On õpetajate päev. See päev kuulub ainult teile, kallid õpetajad, kes te tahate ning peate enesestmõistetavaks anda palju enam kui võtta. Te püüate ihu ning hingega teie hoolde usaldatud noori inimesi kasvatada nii, et nad peaksid vastu elutormidele ega alluks maailma pahedele. Te ehitate neisse tugesid, mis aitavad inimlapsel püsida tänapäeva karmis ühiskonnas, et hiljem luua täisväärtuslik kodu. Seda kõike olete te teinud, andes igale oma õpilasele kaasa tükikese endast ning oma maailmavaatest.

Õpetajate päev on üks võimalusi tänada teid selle kõige hea eest, mida olete endast andnud. Tänada teid hindamatu eluvaranduse eest, mida oleme omandanud teie abil ja loal. Sellele suurele tänutundele ei ole võimalik leida materiaalselt väljendust, seda tuleb lihtsalt mõista ja tunnetada. Meie, õpilased, tihtipeale ei saagi teie töö väärtusest veel aru, vaid mõistame õpetajate ehitatud eluvundamendi tähtsust alles hiljem, tagantjärele.

Oleme teile vahetevahel ka haiget teinud, kuid see kõik tuleb noorest ja tõttavast lapsemeelest, mis kiiresti püüab jõuda täisikka, väärtustamata lapsepõlve tõelisi eelseid.

Veel kord suur tänu teile, õpetajad. Püüdke ning aidake ka meil vastu pidada selles keerulises maailmas, kus me ikka veel oma kohta otsime.

Lugupidamisega
AIVE ANTISOV,
Tartu 14. Keskkooli õpilane

▲ Õpetajate päeval Merehariduskeskuse ametikoolis. Lusti jagus pealtvaatajatele küllaga.

◀ 5. kursuse õpetajatest ja õppemeistritest koosnev abirühm peab merepraktika tunnis määrama laeva asukoha. Lõpuks arvati, et see paikneb Aafrikas.

MÄRT BERNADTI fotod

Lähemalt loe lk 2.

Lugupeetud õpetajad, kõikide haridusasutuste pedagoogid!

Eesti Haridustöötajate Liit tervitab teid õpetajate päeva puhul ja soovib edu teie vastutusrikkas töös!

5. oktoobril tähistatakse paljudes riikides ja ka meil Eestis õpetajate päeva. Õpetajate Maaüliorganisatsioon (*Education International*), kutsudes tähistama rahvusvahelist õpetajate päeva, rõhutas vajadust tugevdada õpetajate ja kõikide pedagoogide osatähtsust ühiskonnas toimuvates muudatustes. Meil Eestis on jõutud selleni, et võimu- ja valitsusorganid on hakanud viimasel ajal arusaavamalt rääkima õpetajast, vajadusest tema töö- ja palgaküsimusi lahendada. Kuid sõnadest arvestatavate tegudeni pole veel jõutud.

Õpetajaga, kõikide pedagoogidega seotud probleemide lahendus sõltub eelkõige meist endist, meie ühtsusest ja eesmärgistatud tegevusest.

Õnne ja tööõnne teile, lugupeetud pedagoogid!

SVEN RONDIK,
Eesti Haridustöötajate Liidu esimees

Pidulik vastuvõtt 1. klassi õpetajatele

Tallinna Linnavalitsuse Haridusamet ja Õpetajate Maja olid palunud teisipäeva pärastlõunaks pidulikule vastuvõtule pealinna kõikide koolide 1. klasside õpetajad, et üheskoos tähistada saabuvat õpetajate päeva. Tähelepanuväärne on kujunenud kenaks tavaks, tänavune oli juba kolmas selline.

Südamliku ja tunnustava sõnavõtuga pöördus osalejate poole Õpetajate Maja direktor Märt Hunt. "Algklassiõpetaja olla on suur kunst, mis eeldab headust, oskust võluda lapsi, nende emasid-isasid, aga ka kooli juhte... Olete õnnelikud inimesed, sest iga päev vaatavad teie poole säravsilmsed lapsed, kelle võtsite vastu ilma eelarvamusteta alles kuu aega tagasi. Nende hulgas pole ühtki, kes ei ütle, et te olete

hea. Kas nad seda ütlevad ka 3-4 aasta pärast, sõltub teist... Soovin teile jõudu ja oskust olla ka ise naeratav ja säravsilmsed lastele, nende vanematele, kolleegidele ja oma mehele."

Meeleolukalt esinesid Õpetajate Maja tantsukooli "Fine Five" õpetajad. Võõrustajad kostitasid külalisi klaasi šampanja, maiustuste ja puuviljadega. Häid soovide ütlus linna haridusjuht Leonid Fiveger. Ta sisendas lootust, et valitsus, kes esmakordselt on kuulutanud prioriteediks hariduse edendamise, lunastab õpetajatele antud lubadused. "Et kooli tuleks noori õpetajaid, et tuleks mehi. Nii taastuks koolis ealine ja sooline tasakaal, taastuks seltsielu, nii et mõne

aasta pärast võiksite ehk tulla Õpetajate Maja ballidele tantsima oma meeskollegidega."

Märt Hunt rääkis ülevaatlilikult veel sellest, kuidas Õpetajate Maja aitab lapsi kooliks ette valmistada. Lähemalt võib sellest lugeda järgmisest "Õpetajate Lehest".

Õpetajatele vastuvõtt meeldis. "Hea tunne on, et algklassiõpetajaidki inimesteks peetakse. Meeldiv on siin kenas miljöös kolleegidega kohtuda, mõtteid vahetada." Nii ütlesid 1. klassi õpetajad.

VIIVE LEHT

Tulevased merekarud austasid õpetajaid

Kui "Õpetajate Leht" Merehariduskeskuse Ametikooli jõudis, oli lah-tine tund just-just algamas. Kooli direktor **Eglit Uke**, õppealajuhataja **Raul Kingsepp** ja õppemeister **Arne Usin** istusid ninapidi ümber direktorilaua ning pidasid isekes-kis aru, ega ometi midagi kahe sil-ma vahele jäänud.

Ja siis tulid tunnikella peale klassitoauksest riburadapidi kori-dori 5. kursuse abirühma poisid-tüdrukud(!) ehtkoolipoisilikult nä-tsu närides, ranitsad kombekalt seljas. Hüüumärk tähendab imes-tust, sest ajakirjanike teada selles koolis tütarlapsi ei õpi. Seepärast vajab kogu lugu selgitust.

Nimelt otsustasid 3. kursuse väikelaevajuhid-püügimeistrid ja nende klassijuhataja ning eesti keele ja kirjanduse õpetaja **Heli Janson** ellu äratada ammuse Karu-akadeemia (just niimoodi isekeskis seda ametikooli kutsu-takse) tava ja tähistada taas õpe-tajate päeva.

Olgu öeldud, et selle päeva eespool ülesloetud juhtkonda kuu-lusid tegelikult tulevased laeva-juhid-püügimeistrid ja õpetajad olid nende kursusekaaslased. 5. kursuse abirühm aga moodustus ainult selleks päevaks kooli õpetajatest ja õppemeistritest.

Lusti ja nalja jagus lahedas lah-tises tunnis nii pealtvaatajatele (mõned neist istusid kooli kitsaid olusid trotsides otse põrandal, et tagapool seisjad ka asjast osa saaks) kui ka osatäitjatele.

Edukalt mõõdusid võimlemis-tund, keemia ja merepraktika. Lai-neid löi koolis olematu laulmis-tund. Poisid laulsid kitarri saatel nii üksinda kui paarikaupa. Õpperüh-mi ja kogu kooliga. Mis sellest, et vahel ka kõvasti ja valesti, aga joru

aeti julgesti. Toetamas 4. kursuse akordionimees **Meelis Tinno**.

Kordioritais poisse lasi lahti "Läänemere lained" ja seejärel... "see väike Kihnu neiu"... või "Jää Jumalaga, Mann"... ja kõik need teised merelaulud. Hoopis tõsise-maks võtsid poiste üksiti ja kooris loetud luuletused õpetajale, mis, oh sa imet, olid valdavas enami-kus meremeeste endi looming. Usu või ära usu, eks mereromanti-ka võtab vist turske merekarugi luuletama.

Kust poistel need laulud nii hästi kätte õpitud,

pärin lauluvägesid juhtinud kitarri-ga ja poolde selga ulatuva hobu-sesabasoenguga püügimeistrit, Haapsalu mehelt **Jaanus Mets-lalt**.

J. M. "Muusikatunde ega koori-laulu meil tunniplaanis pole, aga tänavune 4. kursus pani mullu poi-sid vahetunnis laulma, et kooliüri-tustel ühislaul kõlaks. Isegi laulu-sõnu paljundati iga soovija jaoks. Nii et tänased laulud on selgeks saadud just tänu vanematele koo-likaaslastele."

Kuidas see meremeheks õppimine käib ja kust muusikahuvi?

Selgitab just-just merepraktikalt naasnud 4. kursuse püügimeister ja akordionivirtuoos **Meelis Tinno**: "Meil oli kodus akordion olemas ja kui ükski jäin, sai seda salaja näpi-tud. Isa vaatas, et poisil on asja vastu huvi, ja pani mind tol-leaegsesse Tallinna 22. Keskkooli muusikaklassi. Siis aga kolisime Lasnamäele ja kodule kõige lähem oli 60. keskkool ning juhtumisi olid sealgi muusikaklassid. Kui põhi-kool läbi sai, mind oma kooli kesk-

kooli ei võetud. Ar-vasin, et olen kõva pillimees, ja läksin end Otsa-kooli pakkuma. Seal öeldi otse välja, et pean veel paar aastat harjutama.

Siis tuli meelde, et Karu tänaval on meremeeste ame-tikool. Tegelikult on mul isa ka meremees olnud ja mäletan, et poi-sikesena ajasin tema mundri selga ja uhkeldasin sel-lega tänaval.

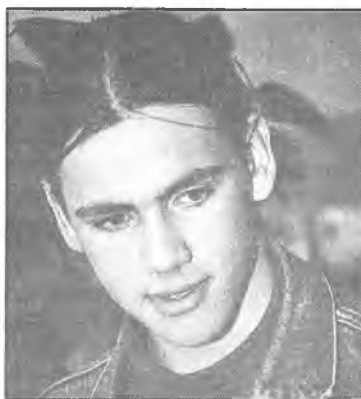
Ah, et mere-praktika. Nüüd peab iga mees en-dale praktikapaiga ja tulevase tööko-ha ise otsima. Ühe kursusevenna isa kaudu sain prak-tikale krevetilaeva-le. Püügirajooni sõitsime üle Põh-jamere ja Atlandi ookeani Kanada ranniku lähistele. Saak just kiita ei ol-nud.

Praktikal tuli teha madruse tööd. Traali välja tõmmata (pärast puhastada ja lap-pida), krevette sor-teerida ja pakkida.

Sõnaga, olin nagu paberitega ko-ristaja. Laeva meeskonna 17 liik-mest olin ainus eestlane, üle-jaanud olid venelased. Vene kee-lega nägin esiotsa kurja vaeva. Aga hakkama sain.

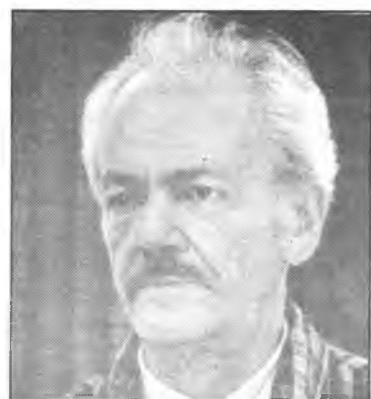

Meelis Tinno akordioni saatel laulis terve koridoritais poisse: "Meri on, meri jääb, meri olema peab..."

Kontsertosa eest kandis hoolt **Jaanus Metsla**.

Püügimeistri-test juhtkon-na lemmik-lapseks sai **Vaino Alas**.

Edasised plaanid? Tahaks kõrgkooli pürgida, sest meremehe elu on karm, seda ametit pikka aega ei pea.

Karu-akadeemias on üks vana tava taas ellu äratatud ja tulevased

meremehed soovivad koolmeisrite ajalehe kaudu kõigile meie luge-jatele head õpetajate päeva.

Karu-akadeemias käisid ÜLO TIKK ja MÄRT BERNADT

Concordia Rahvusvaheline Ülikool Eestis on arenemas keskmise suurusega erakõrgkooliks

TEEMADEL

Õnnitlemas ja edukat koostööd soovimas oli juristide esindaja **Simon Levin**. Tagaplaanil vasakult: rektor **Mart Susi**, Lakelandi Kolledži president **David Black** ja EELK peapiiskop **Jaan Kiivit**.

Viimsi vald on seni Eestis ainus vald, kus asub ülikool.

2. oktoobril oli kogunenud Viim-sisse aktsiaseltsi ESMAR, endise Kirovi kalurikol-hoosi juhatuse saali palju inimesi. Põhjusi selleks oli mitu. Tähtsaim neist see, 1996.a. sügisel avab Con-cordia Rahvusva-heline Ülikool Eestis õigustea-

duskonna. Õppetöö hakkab toimu-ma just neis ESMAR-i ruumides, milles koosviibimine aset leidis.

Oma tulevikuplaane tutvusta-vas sõnavõttus märkis rektor **Mart Susi**, et väikese suurusega Con-cordia eraülikool on astumas oma arengus uude etappi. Paari aasta-ga on ülikool kasvanud keskmise suurusega eraülikooliks, mille tu-dengite arv ületab tuhandet.

M. Susi teatas esimest korda avalikult kolmest sündmusest, mis panevad aluse ülikooli edasisele arengule.

Esimene neist on, et 1996. a sügissemestrist rahvusvahelise

ärinduse erialale vastuvõetud üli-õpilased omandavad võimaluse saada täiendav Ameerika kõrg-haridusdiplom koostöös Lakelandi Kolledžiga Visconsini osariigis.

Selle unikaalse programmi käi-gus on võimalik need 40 ainepunk-ti, mis on vajalikud Lakelandi Kolledži diplomi saamiseks, omanda-da ka Eestis. See teeb Ameerika kõrghariduse kättesaadavaks ka Eesti üliõpilastele.

Veel teatas rektor **Mart Susi**, et 1996. a sügisel avab Concordia rahvusvaheline Ülikool Eestis õi-gusteaduskonna. See teadus-kond on mõeldud üliõpilastele kõi-

gist Balti riikidest. Kavas on vastu võtta 150 üliõpilast aastast. Pro-gramm on oma sisu poolest ainu-laadne maailmas. Suurem osa õp-petööst toimub inglise keeles, rõhuasetus on rahvusvahelisel ning Euroopa Liidu õigusel. 1/4 õpingutest toimub eesti, läti ja lee-du keeles vastava riigi õigusest. Teaduskonna lõpetajad peaksid olema oma erialal konkurentsivõimelised ükskõik kus maailmas.

Rõõmuga tehti teatavaks ka kolmas uudis. Ülikooli kasutuses olevad õpperuumid kahekordistu-vad. See saab teoks koostöös akt-siaseltsiga ESMAR. Uued ruumid tulevad ilusad ja kaasaegsed. Esi-algu rippus huvilistele seinal vaid plaan, millised hakkavad ruumid tulevikus välja nägema.

"Iga ülikool eksisteerib selleks, et teenida oma üliõpilasi ja nende kaudu kogu ühiskonda. Concordia Rahvusvaheline Ülikool Eestis on suunatud kogu Baltikumi. Me oleme huvitatud võimalikult laia-st koostööst kogu balti ühiskonnaga, et aidata kaasa Baltikumi haridus-like ja sotsiaalsete ning majandus-like eesmärkide saavutamisele. Loodame, et Concordia ülikooli tegevus ja edasine käekäik on tugev argument kinnitamaks, et erakõrgharidus peab olema ja võib eksisteerida," lõpetas oma sõ-navõtu rektor **Mart Susi**.

Õnnitlema tulnud kultuuri- ja

haridusminister **Peeter Kreitzberg** rõhutas rektor **M. Susi** isiklikku rolli selle ülikooli rajamisel. "Me kõik käime tihti välismaal, aga väga vä-hesed on toonud sealt kaasa ideid ja need ka teoks teinud," märkis minister **P. Kreitzberg**. Ta soovis ülikoolirahvale edu ja jõudu jääda püsima siiani väga ebavõrdses konkurentsist teiste ülikoolidega.

Oma tervitust edastasid ka Lakelandi Kolledži president **David Black**, USA saatkonna kultuuriata-see **Victoria Middleton**, Läti suur-saadik Eestis **Andris Piebalgs** ja mitme kõrgkooli juhid.

Viimasena sai sõna EELK pea-piiskop **Jaan Kiivit**, kes ühines kõi-gi edusoovidega, lisades, et meie minekule ja tänasele päevale mõeldes võib näha ühiskonna moraalkriisi. Seepärast oli tal hea-meel tõdeda, et Concordia ülikool on üks neist, kes on teadlikult võt-nud oma õppetegevuse aluseks kristliku maailmanägemuse ja elu-väärtused.

Rahu, harmoonia, vabadus, tõ-de ja teadmised (ülikooli embleemi moto) on vöörused, mis kuuluvad täisväärtusliku isiksuse kujune-mise juurde.

Kohapeal uudistamas käisid **MARI REIMAND** ja **MÄRT BERNADT**

Õpilasüritused 1995/96. õa

OKTOOBER

Vastavalt tellimisele. **Toimetuleku kursus.** Tallinna kool, kes tellib. ENAK. Osavõtumaks.

Looduse kooli seminarid. TELO-keskus.

4. ja 5.10. Sügise päev Tallinna koolide 7. ja 8. kl õpilastele. TELO-keskus.

7.10. Lahtised võistlused matemaatikas. TÜ Täppisteadeuste Kool.

13. ja 14.10. Sügisekspeditsioon-seminar. Lihula. Pärnu. ENAK. Finantseerivad ENAK ja HTKK. Osavõtumaks.

14.10. Lahtised võistlused füüsikas. TÜ Täppisteadeuste Kool.

21.10. Lahtised võistlused informaatikas. TÜ Täppisteadeuste Kool.

NOVEMBER

Vastavalt tellimisele. **Toimetuleku kursus.** Tallinna kool, kes tellib. ENAK. Osavõtumaks.

4.11. Vanema astme kõnekonkurss. Mustpeade Maja.

4. ja 5.11. Vooremaa 16. noorte auhinnavõistlused kreena-ruuma maadluses. Jõgeva spordihoone "Virtus". Raskejõustikuklubi "RAMM". Osavõtumaks.

10.-14.11. Matemaatikavõistlus "Balti tee" Taanis.

11.11. Lahtised võistlused keemias. TÜ Täppisteadeuste Kool.

15. ja 16.11. Ravimtaimede päev Tallinna koolide 7. ja 8. kl õpilastele. TELO-keskus.

24. ja 25.11. Betti Alverile pühendatud noorte luulepäevad '95. Jõgeva Gümnaasium. Osavõtumaks.

25.11. Vanema astme etlemiskonkurss. Mustpeade Maja.

25.11. Lahtised võistlused: informaatika, arvuti. TÜ Täppisteadeuste Kool.

DESEMBER

Vastavalt tellimisele. **Toimetuleku kursus.** Tallinna kool, kes tellib. ENAK. Osavõtumaks.

1. ja 2.12. Lõuna-Eesti regiooni koolinoorte lillepidu "Härmaõis". Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus. Osavõtumaks.

3.12. Eesti noorte meistrivõistlused sisemudellennus. Tallinn. TELO-keskus.

9.12. Reklaami- ja huumorikavade ülevaatus. Mustpeade Maja.

JAANUAR

Vastavalt tellimisele. **Toimetuleku kursus.** Tallinna kool, kes tellib. ENAK. Osavõtumaks.

Õhusaaste projekti koolide kokkutulek. TELO-keskus. Tartu linna **õpilaskõnevõistlus.** Tartu. TELO-keskus. Finantseerib sponsor.

Suusalaager. Otepää. ENAK. Osavõtumaks.

4. ja 5.01. Noorgiide huvipäevad. Tallinn. ENAK. Finantseerib ENAK.

4. ja 5.01. Õppepäevad geoloogiaringide õpetajatele ja õpilastele. Tallinn. TELO keskus.

4. ja 5.01. Noorte kodu-uurijate huvipäevad. Tallinn. ENAK. Finantseerib ENAK.

10.01. Informaatikaolümpiaadi koduvõidu lõpptähtaeg.

13.01. Täppisteadeuste olümpiaadi II voor (matemaatika) linnades/maakondades.

18. ja 19.01. Õpilasaktiivi kursus. ENAK. Osavõtumaks.

25.01. Lindude päev Tallinna koolide 1.-4. kl õpilastele. TELO-keskus.

25.01. Bioloogiaalaste uurimistööde konverents, tööde laekumine. TELO-keskus.

27.01. Täppisteadeuste olümpiaadi II voor (füüsika) linnades/maakondades.

Jaan ja veebr. Vabariigi õpilasvokaalansamblite, solistide ja konkursskavade "Keskkond, mina ja muusika" eel-

võistlused linnades/maakondades.

VEEBRUAR

Vastavalt tellimisele. **Toimetuleku kursus.** Tallinna kool, kes tellib. ENAK. Osavõtumaks.

Tulemas on arvutisideprojekte tutvustavad seminarid!

I*EARN on organisatsioon, mis korraldab arvutisidele ning Internetil põhinevaid rahvusvahelisi projekte keskkoolide õpilastele üle kogu maailma. Nüüd on nad otsustanud laiendada oma tegevust ja pakkuda võimalusi oma projektides osalemiseks ka Ida-Euroopa riikidele. Projekte pakuvad nad üsna seinast sein peaaegu kõigis vanuses koolilastele.

Mõned näited: Cross-cultural Family Project, International Water Monitoring Project, Global Art Project, One Day in the Life Cross-cultural Comparison, Violence By and Against Youth, Making Schools Better Places, The Power of Math. (See on väljavõte I*EARN'i WWW leheküljest – <http://www.igc.apc.org/learn/>.)

Et tutvustada Eesti õpetajatele I*EARN'i võimalusi, on 14.

Eesti Gümnasistide Liidu seminar koolidemokraatiast ja õpilasõigustest.

100 päeva ball. Tartu.

Soome põhikoolide õpilaste **füüsikaolümpiaad** Soomes.

3.02. Estraditantsu ülevaatused (Põhja-Eesti, Lõuna-Eesti finaaloored). Tartu ja Tallinn. Mustpeade Maja.

7.-9.02. Joonistusvõistlus "Loodus ja inimene" 1.-12. kl. TELO-keskus.

10.02. Täppisteadeuste olümpiaadi II voor (keemia) linnades/maakondades.

10.02. Estraditantsu ülevaatused (Põhja-Eesti, Lõuna-Eesti finaaloored). Tartu ja Tallinn. Mustpeade Maja.

12.02. "Rüütliturniir '96". Mustpeade Maja.

17.02. Ajalooolümpiaadi II voor (6.-12. kl) linnades/maakondades.

17.02. Estraditantsu ülevaatused (Põhja-Eesti, Lõuna-Eesti finaaloored). Tartu ja Tallinn. Mustpeade Maja.

17.02. Täppisteadeuste olümpiaadi II voor (informaatika) linnades/maakondades.

19.02. "Rüütliturniir '96". Mustpeade Maja.

24.02. Estraditantsu ülevaatused (Põhja-Eesti, Lõuna-Eesti finaaloored). Tartu ja Tallinn. Mustpeade Maja.

25.02. Lahtised võistlused füüsikas. TÜ Täppisteadeuste Kool.

26.02. "Rüütliturniir '96". Mustpeade Maja.

MÄRTS

Vastavalt tellimisele. **Toimetuleku kursus.** Tallinna kool, kes tellib. ENAK. Osavõtumaks.

Õpilasaktiivi kursus. ENAK. Osavõtumaks.

Tallinna noorgiide konkurss. Tallinn. ENAK. Finantseerib Tallinna Linna Haridusamet.

Võistkondliku keemiaviktoriini finaali.

Vene kirjanduse olümpiaad muukeelsete koolide õpilastele. Tartu.

Saksa keele olümpiaadi vabariiklik voor 9. kl õpilastele.

Saksa keele olümpiaad 11. ja 12. kl õpilastele.

Õpilaslaager (saksa keel).

Eesti noorte meistrivõistlused juhtraja automodellismis. Haapsalu. TELO-keskus.

1.03. Uute laulude konkurss "Keskkond, mina ja muusika" linnades/maakondades.

2.03. Lahtised võistlused matemaatikas. TÜ Täppisteadeuste Kool.

4.03. "Rüütliturniir '96". Mustpeade Maja.

9.03. Vokaalsolistide ja ansamblike ülevaatus. Mustpeade Maja.

12.03. Puude päev Tallinna koolide 5. ja 6. kl õpilastele. TELO-keskus.

15.-17.03. Täppisteadeuste olümpiaadi vabariiklikud voorud (füüsika, matemaatika). Tartu.

16. ja 17.03. Koolide instrumentaalansamblike ja -orkestrite vabariiklik konkurss-festival. Tallinn.

18. ja 19.03. Ajaloo-olümpiaadi vabariiklik voor 9.-12. kl õpilastele. Tartu.

18. ja 19.03. Saksa keele olümpiaadi vabariiklik voor 11. ja 12. kl õpilastele. Tartu.

18.-20.03. Vabariiklik emakeeleolümpiaad. Tartu.

21.-26.03. V üle-eestiline noorgiide konkurss. Tallinn. ENAK. Finantseerib ENAK.

25.03. Üle-eestiline kõnevõistlus vanema astme õpilastele inglise keeles. Tallinn.

26.03. Tallinna õpilaste 17. kodu-uurimispäev. ENAK. Finantseerivad Tallinna Haridusamet ja sponsorid.

28.-30.03. Täppisteadeuste olümpiaadi vabariiklikud voorud (matemaatika 29.03. ja informaatika 28.03.) Tartus.

29. ja 30.03. "Koolirock '96". Valga Kultuuri- ja Huvialakeskus. Osavõtumaks.

30. ja 31.03. Täppisteadeuste olümpiaadi vabariiklik voor (keemias) Tartus.

(Järgneb.)

T E A V E

Ministeeriumis

Nõupidamised, kohtumised, dokumendid

■ 27. septembril kirjutas minister **Peeter Kreitzberg** alla käskkirjale, mille alusel **Eesti Noorsoo Algatuskeskuse hooneks** eraldati Tallinna Lasnamäe Mehaanikakooli ühiselamu hoone Lasnamäe t 54.

■ 28. septembril toimus noorsoo ja spordi osakonna korraldusel **lastelaagrite juhtide nõupidamine**, kus vaeti 1995. a tehtut ning kavandati järgnevat aastate tegevust.

1995. a said riiklikku toetust 19 943 last (14 statsionaarset lastelaagrit, 39 spordilaagrit, 32 laagrivahetust laenatud laagrites, 14 linnalaagrit ja 7 laagrit vähem kindlustatud peredest pärit lastele).

Toetati ka noorsooühenduste laagriprogramme. Tõsi ne probleem on siiani laagrite korrashoid. Kui 1996. a ei käivitu süsteem, kus riigieelarvest igal aastal toetatakse 3-4 laagrit (laagri omanikku) hädavajaliku remondi tegemisel, ei ole varsti enam laagreid ning pole võimalik kaasata laagrite korrastamiseks ka teiste riikide abiprogramme. Nõupidamisest osavõtjad käsitlevad neid probleeme oma kirjas EV Valitsusele.

■ 4. oktoobril tegi minister **Peeter Kreitzberg** Eesti Põllumajandusakadeemias ettekande, milles tutvustas hariduse ja teaduse arengusuundi.

■ Minister **Peeter Kreitzberg** kohtus 5. oktoobril kell 11 Järvamaa Maavalitsuses kohalike omavalitsuste ja Riigikogu saadikutega. Külalasti Paide linna koole ja arutati nende ruumiprobleeme.

■ 5. oktoobril kohtus asekancler **Ene Grauberg** Piritä linnaosa haridustöötajatega, tutvustades õpetajatele hariduse hetkeseisu ja perspektiive.

■ **Noorsoo ja spordi osakonna töötajad** kohtusid Läänemaal vallavalitsuste noorsootöötajate ning koolide huvijuhtidega.

Vestlusest koorus välja, et koolid vajavad kutsesuunitluse ja -nõustamise süsteemi. Õpetajatel, kellele see koostus on pandud, ei ole vajalikul määral teabematerjali ega sellekohast ettevalmistust.

Noorsootöö valdkonnas ootavad vallad eelkõige meetodilist materjali, töötajate koolitust ning võimalust osaleda riiklikes programmides. Arvati, et senisest enam peaks riik toetama laste harrastustegevust. Suur abi oleks sellest, kui põhitegevusena lastele ja noortele huvitegevust pakuvad huvikoolid või -keskused oleksid mittetulundusliku staatusega.

Rahvusvaheline koostöö

■ 25.-27. septembrini korraldas Jaan Tõnissoni Instituut PHARE toetusel rahvusvahelise konverentsi "**Multikultuurne Baltikum**". Osalesid **M. Kond, N. Lapikova** ja **N. Parol** Kooliametist.

M. Kond käsitles oma ettekandes Eesti kui mitmerahvusluse ühiskonna haridusprobleeme ja muukeelse hariduse seisut ning võimalikke arenguid.

■ 27.-29. septembrini toimus Tallinnas Briti Nõukogu ruumes **Baltimaade ühiskonverents keskkooli/gümnaasiumi inglise keele riigieksamite teemadel**.

On lõppenud kolmeaastase projekti esimene tööaasta ning kõik osapooled – viieliikmelised põhitöögrupid Eestist, Lätist, Leedust, Briti Nõukogu Baltimaade keelekon-sultandid – kogunesid analüüsima tehtut ning täpsustama tulevikukavasid.

Külalisesineja oli projekti konsultant, Suurbritannia Lancasteri Ülikooli lingvistika osakonna juhataja professor **Charles Alderson**.

■ 28. septembril kohtus **Meelis Kond** Soome Luterliku Kiriku Lastetöökeskuse peasekretäri **Perti Luumiga**. Kõne all olid uute Soome usuõpetuse õpikute võimalik tõlkimine eesti keelde ning Soome kiriku abi meie üldhariduskoolide õpilaste varustamisel helkuritega.

■ 2.-6. oktoobrini viibivad **Soomes** sealse haridusametnike ühenduse kutsel ministri nõunik **Garri Suuk, Meelis Kond** Kooliametist ja **Kai Kukkk** koolituspoliitika osakonnast.

Tutvutakse maakondade ja valdade tööga haridusarendusküsimuste lahendamisel, eri- ja kutseõpetuse, õpe-kava ning muukeelse hariduse probleemidega.

LEIDA REIMANN

11 päeva pärast plahvatust

sõitsin Narva Eesti Gümnaasiumi, et küsida, kuidas edasi. Olin Narvas aastaid tagasi, sedagi läbisõidul. Seepärast küsisin esimeselt ettejuhtujalt teed eesti kooli juurde. Noorepoolne naine ütles, et ta ei saa sõnagi eesti keelest aru, küsige vene keeles. Paari tänava jagu edasi küsisin igaks juhuks veel kord, kas lähen õiges, Eesti Gümnaasiumi suunas. "Kas Narvas on eesti kool? Elan linna teises servas, ma ei tea sellest midagi," sain taas venekeelse vastuse. Hakkas huvitama, kas tõesti keegi seal riigikeelt suhu ei võta. Viimendal katsel ilmutas soliidne naiskodanik sulaselget rõõmu, et ta mu maakeelsest küsimusest aru sai, ja oli valmis mind lausa kooli treppi saatma. Jutukas daam, aru saanud, et ma pole kohalik, hoiatas: ärge õhtul üksi linnas käige, linn on kottpime, täis joodikuid ja kaake, hulkuvate noorukikampadega kokku sattudes võib juhtuda ebameeldivusi.

Niisuguse linna "visiitkaardi" ulatas mulle Narva tavakodanik...

Gümnaasiumi juurde jõudnud, näis, nagu oleks ajakirjandus plahvatuse tagajärgede kirjeldamisega liialdanud. Maja aknad olid terved, ümbrus puhas, vaikne, rahulik. Siis ma veel ei teadnud, et ära oli veetud terve autokoorem klaasikilde. Direktor Luise-Maria Kulbas saatel majas ringi käies aga tekkis õud ja ühtaegu tänutunne, et seekord niigi hästi läks ja maja üldse püsti jäi. Ainult veidi jäi halvimast puudu ja ega praegugi veel ei tea, mida tehniline ekspertis kogu hoone kandekonstruktsioonide seisundi kohta ütleb. Pomm plahvatas ühe majatiiva keldrikorrusel, põrutada sai kogu hoone. Hullu asja juures võib ka nalja saada. Kui eesti kooli välisukse üks pool plahvatuse mõjul vastu naaberkooli seinu lajatas, helistanud sealne valvur oma direktorile, et kooli tulistatakse suurtükist. Pidi see pauk ikka kõva olema! Pool kooli keldrist, 2.-3. korruseni, meenutab sõja ajal nähtut. Direktori sõnul oli kümne päevaga suudetud pilti tundmatusest muuta, kuid ikkagi oli ängistav näha pilbastatud uksi, papiga kinnilöödud keldriakna-auke, millel enam raamegi pole, auklikuks täkitud

betonpaneelidele, purustatud elektrikilpi, vee- ja soojatorustikku, segipaisatud ja lõhutud puidu- ja metallitöökodasid, esimesel ja teiselgi korrusel taigana kummuvaid põrandaid, laiu pragusid seintes ja treppidel. Kõike seda võis sündmusjärgselt lehtedest lugeda, iseasi oli omasilmsi näha. Ja mõelda, mis pingutused selle taga on, et kool siiski jälle töötab.

1. septembril

oli L.-M. Kulbas avaaktusel 226 õpilase ja oma kolleegide ees mitu korda rõhutanud, et nii head kooliaasta algust kui tänavu pole ammu olnud. Koolimaja oli puhas, korras, õppetööks vajalikuga varustatud ja mis kõige rõõmustavam – üle paljude aastate olid olemas kõik aineõpetajad. Heast rääkimine oleks nagu kurjad vaimud välja kutsunud.

16. septembril kell 22.07

lõi terrorist kooli elu sassi. Kui kauaks, pole veel teada. Plahvatuse kaja kostis paari kilomeetri raadiuses. Kooli direktor veetis laupäevaõhtu teleri ees, kuulis kõmakat, aga mõistagi ei osanud seda seostada oma töökohaga. 20 minuti pärast jõudis ta politseiautoga sündmuspäigale. Maja oli politseinikest ümber piiratud, sisse kedagi ei lastud. Aga politseid olid ennetanud saagijahil marodöörid. L.-M. Kulbas: "Kui esimesest ehmatuses toibusin, hakkas mõte kiiresti väga realistlikult tööle, mida oleks võimalik päästa. Seintel olid ju pildid, peeglid, akende ees kardinaadid, ruumid täis kooli vara. Juba pool üksteist toimus linnavalitsuses operatiivnõupidamine. Järgmisel hommikul koolimajas arutasime õpetajatega tegevuskava deviisi all "Mõtleme kõik, kuidas edasi elada!". Esmaspäeval kogunesid ilma meie kutsumata kooli juurde lapsevanemad ja õpilased, paljudel koolikotid kaasas, ning tahtsid teada tundide algust. Kaks koolipäeva tuli siiski vahele jätta – ümberkorraldusi meie õpilaste vastuvõtuks tuli ju teha ka naaberkoolil, meist endist rääkimata."

Nädala pärast oldi niikaugel, et õppetöö võis jätkuda oma kooli terves tiivas. Klassideks kohandati raamatukogu – riulid nihutati koomale ruumi ühte otsa –, õpetajate tuba, muinsuskaitse seltsi kasutuses olnud ruumid. Loodetakse õpilaste arukusele, et seltsi vara puu-

tumata jääb. Häda õpetab leidlikuks – tahvliteks võeti pingpongi-lauad. Pikapäevarühma päralt on saalimööblit täis koridor. Nüüdsest on paratamatus töö kahes vahetuses – harjumatu ja raske nii õpilastele kui õpetajatele. Hommikune vahetus alustab senisest tunni võrra varem, kell 8, õhtune lõpetab seitsme paiku. Tunde ei lühendata, küll aga vahetunde, et lapsed turvalisemalt ja bussiliiklust arvestavalt kooli ja koju pääseksid. Koolielu ümberkorraldamine alates ruumide kohandamisest, plahvatustprahi ja mööbli tassimisest, n-ö inventuuri tegemisest, et mis alles, mis läinud, kuni tunniplaani koostamiseni on nõudnud tohutut organiseerimist ja tööd. Närvipinget kõigil nagunii viimase vindi peal...

Kahjud

teeb kindlaks ekspertis. Silma järgi hinnatakse neid miljoniga, kui selgub, et hapraks muutusid ka kandekonstruktsioonid, võib taastamine maksta mitu korda rohkem.

Suurt kahju kannatas kooli vara. Õhku lendasid äsja varutud puidumaterjal, töökodade sisustus, laotäis tarvikke majapidamistarbeid. Rivist läksid välja informaatikaklassi arvutid. Algul arvati, et ühestki ei saa enam asja, õnneks neljast kolm annavad siiski elumärke.

Enamikul 126 purunenud aknast on jälle ühekordne klaas ees – rohkemaks ei jätku esialgu raha. Parandatud või asendatud on osa uksi, osaliselt remonditud torustikku, et majas hädapärastki vett oleks. Sooja pole nagunii.

Taastamistöodel on ametis kohaliku ehitusfirma "Vant" kaks brigadi – üks tegeleb vee- ja soojatorudega, teine puidutöödega. Direktori sõnutsi asjalikud ja kiired töömehed.

Rahaealdus tuleb linnavalitsuselt, EV Valitsuse 300 000 kadus kui piisk merre. Taastamise eelarvega direktor otseselt tegelema ei pea, küll aga mõtlema ja nõu andma: kui majatiib taastatakse, on ju mõttekas paljutki uutmoodi ja senisest otstarbekamalt teha.

Mis oli pommipanija(te) taotlus,

sega võib esialgu vaid oletada. Vastuse küsimusele peab andma juurdus. Otseselt eesti kooli vastu see sihitud ei olnud, kooli pole varem ähvardatud, küll aga pillutud

Koolimaja juurest veeti ära autokoorem klaasikilde.

kividega akendesse ja maja küljest Eesti lippu varastatud.

L.-M. Kulbas: "Iga päev näeme telerist, et terrorism võtab üha julmeid vorme kogu maailmas. See on sotsiaalne nakkushaigus. Terroriakt oli oletatavasti mõeldud Narva linnavõimude hirmutamiseks, meie kool valiti ohvriks kui linna ainus eestluse tugipunkt. Pole ju Narvas enam ei eesti teatrit, muuseumi, seltsimaja. Aga ega minagi tea toimunu tagamaadest enam kui lehtedes kirjutatud."

Meeleolud

Koolimaja saab ükskord korda nagunii, ka uut vara on pikapeale võimalik soetada. Raskem on inimestel unustada, taas rahu leida ja turvaliselt edasi õpetada ja õppida. Setap koolis valitsevate meeleolude üle pärisingi.

L.-M. Kulbas: "Sokk oli see kogu koolirahvale. Ma ei oska kirjeldada üsiti kõigi tundeid, igaüks elab toimunut üle omamoodi. Ma ise olen Narvas kaua elades ja töötades mingis mõttes üsna karastatud. Olen realist ja tegutseja, praktiline meel hakkas kohe tööle. Seda võin küll kõigi nimel öelda, et meeleolu on eelkõige tõine. Keegi pole kurnunud ega virisenud üle jõu käiva töö ega väga kitsaste olude pärast. Kõik mõistavad, et see on paratamatus. Annaks taevas, et ajutine. Õpilasi pole plahvatuse pärast puuduma jäänud, vastupidi, vabaks antud paaril päevalgi tulid nad kooli juure küsima, millal kool jätkub. Tunde ära ei jää, kitsa avause kaudu pääseme kehalise kasvatus tundideks saali. Probleem on muidugi poiste tööõpetusega, aga küll me midagi välja mõtleme."

Algklassiõpetaja Salme Vapper: "Koolis olles pole aega muule mõelda kui tööle, aga kodus tulevad hirmumõtted. Täna, kehalise kasvatus tunnis, kui lapsed joos-

ta müdistasid, lõin ma kartma, kas saali põrand peab ikka vastu. Lapsed pommist enam ei räägi, aga käitumine on küll muutunud kuidagi tasakaalukamaks – ei jookse, ei trügi. ei kaeba, et elamine-olemine koolis väga kitsas. Lapsed olid tõsised, kui teatasime, et esmaspäeval-teispäeval ei pea kooli tulema, ei rõõmustanud keegi, et oh kui tore."

Raamatukoguhoidja Elga Beljavskaja: "Kõhe on, muretsen raamatute pärast. Akna taga on kõrgendik, kust ennegi kivid akendesse lennanud."

6. klassi piiga: "Hirm on, öösel ei tule und, kardan, et äkki juhtub minu koduga sama, mis kooliga."

2. klassi pois: "Algul kartsin, ei tahtnud kooli tulla, ei äkki tuleb jälle pomm. Kui ema rääkis, mis koolis juhtus, muretsesin selle pärast, et mu botased jäid sinna. Nüüd hakkab pomm juba meelest ära minema."

Elu läheb edasi

Narva Eesti Gümnaasiumi käe-käigu eest kannab hoolt linnavalitsus. Tihedat sidet hoiavad kooliga linnapea, nii linna kui maakonna prefekt, haridusosakonna juhataja G. Oja. Koolimaja oli 27. septembrilgi veel politsei valve all. Linnavalitsus on lubanud hoolitseda, et kooli ümbrus saaks valgustuse – lastel pimedal ajal julgem tulla ja minna.

Luise-Maria Kulbas on lootusriikas, et Narva Eesti Gümnaasium siiski uuesti üles ehitatakse, ehkki see nõuab linnalt ja Eesti riigilt palju raha.

"Kooliaasta ju alles algas, ees ootab väga pingeline töö, aga me oleme õpetajatega selleks valmis. Eesolevale mõeldes soovin, et talv ei tuleks liialt karm, et õpetajate ja õpilaste tervis vastu peaks, et endal psüühika viimse võimaluseni pingul vedru ei katkeks."

VIIVE LEHT

Lõhkekeha visati koolimaja läbi keldriakna.

RAUNO VOLMARI fotod
("Eesti Päevaleht")

Kajab vastu

Kajab vastu

Kajab vastu

Õpetajate atesteerimise ja tarifyitseeerimise projektist

Tuntud koolijuhid Leesi ja Pinn on oma projektis (ÕpL, 22.09.) tulnud välja seisukohtadega, millest osa on ka varem esitatud ja millega enamus nõustub: numbriliste palgajärgude asendamine nimetustega, 20tunnine nädalakoormus, palga- ja atesteerimisjuhendi lihtsustamine, noorele õpetajale kiirema ja suurema palgatõusu saavutamine... Samas tekitab projekt rea küsitavusi. Kõigepealt atesteerimisel lähtumine hea ja halva õpetaja mõistest ja õpetaja tööle hinnangu andmine ainult kooli tasandil.

Riigi Kooliameti juures moodustatud tööühm (Tiit Korman juhtimisel) on pakkunud samuti välja senise I-IV palgajärgu asemele nimetused nooremõpetaja, õpetaja, vanemõpetaja ja õpetaja-metoodik. Neile eelneks veel õpetajakandidaati ja järgneks õpetajamagister.

Käsitletava projekti autorid näivad samuti toetavat kehtivat 5-6-järgulist palgasüsteemi, sest neil eelneb nooremõpetajale tunniandja 25% (keskharidusega) ja keskpäädagoogilise haridusega nooremõpetaja 15% võrra väiksema palgaga kui kõrgharidusega nooremõpetaja.

Projektis on kirjutatud, et halva töö korral ei saa nooremõpetaja pärast kaheaastast tööd õpetaja staatust (ja palgatõusu). Kas poleks siiski õigem juba pärast aastast kandidaadiaega anda tööle hinnang ja halva töö korral mitte anda õpetaja kutsetunnistust ja viia õpetaja näiteks 15% madalamale palgale?

Ja edasi: "Vanemõpetaja staatuse omandab õpetaja pärast 5aastast tööd koolis. Ka selle tiitli annavad õpetajale koolijuh + kool (õppenõukogu + hoolekogu). Õpetaja halva töö korral lükkub tema atesteerimine loomulikult edasi. Seega võib juhtuda, et halb õpetaja

ja vanemõpetajaks eales ei saagi. Hea õpetaja saab vanemõpetajaks juba pärast 5aastast tööd koolis."

Selleski lõigus on mitu küsitavust. Kõigepealt see, et õpetajad jaotatakse ainult headeks ja halbadeks. Aga mida teha keskpärase, rahuldavalt töötavate õpetajatega? Milliste näitajate järgi annab koolijuh hinnangu "halb õpetaja"? Kas on ette nähtud võimalus halvast õpetajast vabanemiseks või vähemalt viimine madalamale palgaastmele? Lõigu kontekstist võib välja lugeda, et üldjuhul omistatakse pärast 5aastast tööd vanemõpetaja tiitel, ainult halvad õpetajad võivad nimetusest ilma jääda.

Kuigi kehtiv atesteerimisjuhend (veebruari 1993) sätestab, et II palgajärgu kinnitab maakonnakomisjon, leidus selle järgu nõuetele vastavaid õpetajaid eelmisel aastal Pärnus ja Hiiumaal ligi 30% õpetajate koguarvust, keskkooli osas veelgi rohkem (Hiiumaal 37, Pärnus 34,4, Põlvamaal 35,9, Saaremaal 30,1%, kui üleriigiline keskmine oli vastavalt 11,8 ja 21,4%).

Küsimus on selles, kui objektiivselt suudab koolijuh hinnata oma õpetajate töötulemusi, kui tal pole mingeid ühtseid kriteeriume mõiste "hea õpetaja" lahtimõtestamiseks ja võrdlemiseks maakonna/linna ja üleriigilise tasemega. Atesteerimist ainult kooli tasandile jättes ja sellest projektist lähtudes ületaks vanemõpetaja tiitli saajate arv kindlasti 90%, sest mõneski koolis pole ühtegi halba õpetajat... Või soovivadki projekti autorid, et peaaegu kõik õpetajad, kes on koolis üle viie aasta töötanud, saavad vanemõpetaja tiitli koos vasta-va palgaga, ilma neile mingeid ühtseid nõudeid esitamata?

Või peaksid palgajärgud olema

selleks, et innustada õpetajaid paremini töötama, ennast täiendama ja vormis hoidma? Võrdsustamise puhul kaob stiimul pingutamiseks. Muidugi on meil õpetajaid, kes töötavad ennastületavalt palgale mõtlemata, aga on ka laisavõitu pedagooge, keda võimalus saada suuremat palka stimuleerib käima kursustel ennast täiendamas, tunde paremini ette valmistama, töötama suurema kasuteguriga.

Praegu kehtib palga suurendamine ainult staaži eest maksimumiga 15 aastat ja 20%. Projektis selle asemel võib 2 aastat töötamist anda 25 ja 5 aastat 56% palgatõusu (vanemõpetaja palk võrrelduna nooremõpetaja palgaga). Võrdluseks: praegu võib pärast viiendat tööaastat saada III palgajärgu ja koos staažiga kokku 14% palgatõusu. Kiire ja märkimisväärtne palgatõus kindlasti soodustaks noorte õpetajate tulekut ja jäämist kooli.

On loomulik, et teaduskraadi annab ainult ülikool. Magistriks (ka pedagoogikamagistriks) võib ilmselt saada ka ilma õpetaja kutsetunnistusest, rääkimata veel sellest, et enne peab olema vanemõpetaja. Kas poleks siis õigem, et kraad annab kindla palgalisa (näiteks 15-20%) nii noorem- kui vanemõpetajale? Kraadi omanik võib osutada keskpäraseks (või isegi halvaks) õpetajaks, seepärast käigu ta tippu jõudmiseks läbi sama pikk tee. Muidugi võib asja ka nii korraldada, et ülikooli teatud üksus tegeleb õpetajate täienduskoolitusega ja koos ministeeriumi atesteerimiskomisjoniga antakse õpetajale kõrgeim tiitel – õpetaja-magister.

Kehtiv palgajuhend annab palgajärgude nõuded, kus üheks kriteeriumiks on olla tunnustatud õpetaja oma koolis (III järk), maa-

konnas (II järk) või üleriigiliselt (I järk). Järgu kinnitab vastava taseme komisjon. See nõue töötas, kui rajoonis ja vabariigis olid ainemetoodikud. Rajooni metoodik tundis võrdlevalt iga õpetaja tööd: oli külastanud tunde, eksameid ja üritusi, läbi viinud ülerajoonilisi tase- metoide, võtnud arvesse õpilaste esinemist olümpiaadidel-seminaridel ja ülerajoonilises metoodilises töös. Ka VÕTi metoodik tundis vabariigi tippõpetajate töötulemusi, sest õpetajad-metoodikud said oma aunimetuse peamiselt tema nõusolekul.

Aga praegu? Kui leidub direktoreid, kes ei pea vajalikuks eksamil viibida ja selle tulemusi analüüsida, kui ei korraldata tase- metoide ja kui maakonna tasandil keegi ei suuda võrdlevalt hinnata aineõpetajate tööd. Või mida oskab otsustada õppenõukogu, kui üksteise tööd ei tunta? Kas hea õpetaja on see, kelle tunnis ei lärmata, kelle õpilastel on palju häid ja vähe halbu hindeid, kelle mõni andekas õpilane paistab silma olümpiaadidel...? Ja halb see, kelle kohta mõned laisad ja ulakad

oma vanemate kaudu kuuldusi levitavad?

Kui atesteerida ja omistada nii suure erinevusega palgad, peavad olema ka üheselt mõistetavad ja olulised kriteeriumid ning süsteem õigete ja pädevate hinnangu saamiseks. Näiteks riigikeele oskus teatud tasemel vene õppekeele koolis on kindlasti töötulemusi mõjutav tegur, kahe võõrkeele oskus võib olla hoopis kõrvalise tähtsusega, kui neid töö hvides ei kasutata.

Projekti autoreil on vaieldamatu õigus, et õpilaste teadmisi ja õpetajate võimeid peabki hindama kool. Kuid kooli töötulemusi peab oskama hinnata ja teistega võrrelda asjatundlik haridusametnik. Asi pole koolijuh mitteusaldamises, vaid erinevas vaatepunktis. Igalt koolijuhilt on liigne nõuda, et ta suudaks vaadata oma kooli maakonna või riigi tasandilt. Küll peaks aga seda suutma vastava ametikoha vastu võtnud ametnik.

Minu arvates vajab käsitletav projekt edasiarendamist, täiendamist ja täpsustamist.

BERNHARD UUSTALU

Replikk

Lp härrad L. Leesi ja V. Pinn!

22. septembri "Õpetajate Lehes" ilmus teie koostatud õpetajate atesteerimise ja tarifyitseeerimise projekt. Tänu teile suure töö eest. Samas lehes oli Frants Kupu artikkel "Kuhu lähed, põllutöökoor?"

Sellega seoses tahan teile meelde tuletada, et ametikoolidesse, on nad siis põllutöö- või muude erialade koolid, võetakse tõenäoliselt ka edaspidi õpetajatena tööle tehnikaülikooli või põllumajandusülikooli lõpetanud. Neil puudub pedagoogiline haridus.

Millisena näeksite te selliste (noorem)õpetajate, või tuleks neid nimetada tunniandjateks, töö tasustamise skeemi?

Lugupidamisega
PAUL REHEMAA,
Jäeneda ÕNKi mehhaniseerimise õpetaja, ka klassijuhataja.
Lõpetanud EPA

Millist liitu vajavad haridustöötajad?

Mitut puhku on Eesti Haridustöötajate Liidust ja Õpetajate Liidust kirjutades võrreldud õpetajat kitsega kahe heinakuhja vahel (vt ÕpL nr 27, 7.07.95 ja nr 29, 11.08.95).

Ehk ei peakski valima, võiks hoopis heina ühte kuhja tõsta?

Mõtteavaldusi seoses haridusalaste liitude loomisega on olnud arvukalt ja mitmesuguseid. Millegipärast on tegevpedagoogid suhteliselt tagasihoidlikult arvamust avaldanud. Tegutsevaid liite on palju, kuid muretsetakse selle pärast, et puudub katusorganisatsioon, kelle arvamusi tipptasemel enam peaks arvestama ja ilma kelle nõusolekuta haridusalaseid seadusi ja põhjapanevaid otsuseid ei tohiks vastu võtta. Igas senises mõtteavalduses on oma ratsionaalne tuum, kuid mingit üldistavat seisukohta, mis oleks enamusele vastuvõetav, ei ole seni välja kujunenud. Mulle tundub, et kompromissina võiks välja pakkuda järgmise mudeli, mis mõningates riikides on kasutusel.

Eesti Haridustöötajate Liit tuleks mõningal määral reorganiseerida vastavalt funktsioonidele. EHli senised funktsioonid on suunatud oma liikmete heaolu ja töötingimuste eest seismisele. See on väga vajalik ja peaks täies ulatuses säilima. Teised haridusalased liidud on seni tegelnud tööalaste probleemidega (enese-täiendamine täienduskoolituse, kogemuste vahetamise, teadusliku uurimistöö, õppekursioonide jms kau- du ning haridusseadustiku korrastamise mõjutamisega), mis on ka väga tähtis ning mis peaks moodustama EHli teise põhifunktsiooni. Mõlemal osal peaks olema võrdsete õigustega tippjuht ja juhtkond. Heaolu ja töötingimustega sobiks tegelema senine EHli territoriaal-

ne süsteem, tööalaste probleemidega tegelemiseks peaks vabariikliku nõukogu moodustama teiste haridusliitude juhid, kes valiksid ka endale tippjuhi. Tööalaseid liite tekib pidevalt juurde ja nende liidrid täiendaksid nõukogu koosseisu.

Reorganiseeritud EHli raamatupidamine võiks olla ühine, kuid eelarved lahus. Algorganisatsioonidele liikmemaksu teatud kokkuleppelise osa tagasimaksmise asemel võiks nimetatud summad jääda EHlis liikmete individuaalsetele arvetele, mida liikmed vajaduse korral (välissõidud, kursused ja muud ootamatud suuremad väljaminekud) saaksid kasutada ja erandjuhtudel ka laenu võtta ning mille ülejäägid neile liikmeskonnast lahkumisel välja makstakse.

Mulle tundub, et sellise EHli reorganiseerimise puhul kaoks vajadus kunstliku Eesti Õpetajate Liidu loomiseks, sest õpetajad ei ole ainsad haridustöötajad ning mitmesugused ainelidud on haridustöötajatele palju südamelelähedasemad. Kaoks ka vajadus mitmele liidule liikmemaksu maksmiseks, mis omakorda mõjuks positiivselt liikmete arvu kasvule EHlis ning muudaks nimetatud liidu majanduslikult tugevamaks ning prestiižikamaks.

HILLAR PÕLDOJA,
ÜPUli liige

ARU

PEAME

Vastutuse aritmeetika

Paar aastat tagasi tõsteti Tallinna Pedagoogikaülikooli kunagise pedagoogika ja psühholoogia kateedri pedagoogika poole baasil loodud õppetoolid ülikooli peahoonest välja. Juba siis oli arvajaid, et selle teoga näitas ülikooli juhtkond reformitavas ülikoolis õpetajate koolitusele koha kätte. Tõsi, peahoones jäeti legendaarse Lembit Andreseni pedagoogika ajaloo õppetool justkui sümboliseerimaks teistsuguseid aegu ja teistsuguseid suhtumisi. Oli kuidas oli, tollal tärnanud kahtlused ei ole hajunud. Vastupidi, avalikkuses süüdistatakse pedagoogikaülikooli õpetajate koolituse tagaplaanile surumises, selles, et ülikoolis ei mõeldagi reageerida vajadusele põhikooli õpetajate järele. Kuigi ka teiste õpetajaid koolitavate kõrgkoolide lõpetanud ei lähe õpetajatööle, näidatakse selle süü pärast näpuga vaid pedagoogikaülikoolile. Kõik need süüdistused võtab kokku minister P. Kreitzbergi lakooniline hinnang ajakirja "Haridus" viimases numbris: "Viimase kahe aastaga on olukord õpetajate ettevalmistamisel Tartu Ülikoolis paranenud, Tallinna Pedagoogikaülikoolis halvenenud".

Viimasena lahkus läbi aastakümnete pedagoogika ja psühholoogia kateedrile kuulunud ülikooli peahoone ruumidest kasvatuseduse õppetool. Viimase juhataja professor Jüri Orn alustas 1. septembril selles õppeasutuses oma kahekümne esimest õppeaastat. Teda usutlemas oli ajalehe toimetusest Viivi Eksta, kaasas küsimused nende ränkade süüdistuste kohta.

Ma tean, et Sulle on ministri hinnang juba teada. Mida sellest arvata?

Võib tunduda ju pugemisenä ministri ees ja, mis minu olukorras ka oluline, pugemisenä ministri laia selja taha, kuid selle hinnanguga tuleb paraku leppida. Kaugeltki ei tähenda see aga olukorraga leppimist. Ma ei kahtle selles, et Tartus on olukord paranenud. Veel sel ajal, kui P. Kreitzberg juhatas ülikooli pedagoogikakeskust, vaieldi selgeks ja saavutati konsensus õpetajate koolituse põhimõtetelises küsimustes. Just ülikoolist on tulnud ka mitmed sellele valdkonnale olulised algatused Eestis tervikuna. Et õpetajate koolitust reguleerivad meil nn raamnõuded, tuleb minu teada olla tänulik ülikooli meestele. Ei saa mööda vaadata ka tõsiast, et nii avalikkuses kui ka ministeeriumis ja kooliametis pööratakse hariduse valdkonna küsimustes ikka Tartu Ülikooli ja ka Tallinna Tehnikaülikooli poole. Ja kui meil ollakse solvunud ja kurdetakse, et meid ei taheta näha ega kuulda, siis tuleks küsida, millest selline usaldamatus ja mida on tehtud selleks, et hakataks meiega jälle arvestama. Usaldamatuse kujukaks näiteks on ka möödunud kevadel ajakirjandusele pakutud ilmselt laestvõetud arv selle kohta, palju meie lõpetajaid on kooli tööle läheb. Ei küsitud, kas see on tõepoolest nii, vaid jäädiski uskuma, sest pedagoogikaülikoolist võib ju kõike oodata. Nagu ma olen kuulnud, tehaakse nüüd meil arvepidamine korda.

Seni on Sinu jutt käinud ministri hinnangu esimese poole kohta, aga teine pool, see, mis puudutab pedagoogikaülikooli?

Ega ma tahagi sellest ebameeldivast vastamisest kõrvale hiilida. Tahan aga veel lisada, et ma ise olen saanud Tartus toimunud tugeva annuse optimismi. Ei ole need suhtumised pedagoogilisse ettevalmistamisse ka seal alati kiita olnud, mäletan, misugune oli olukord siis, kui kakskümmend aastat tagasi sealt ära tulín.

Õpetajate koolituse olukorda pedagoogikaülikoolis aga võrdleksin meie teaduskonna õppehoonega Viru väljak 2. See üle sajandi koolitamisega tegelnud maja on räämas, kasimata ja hüljatud ning seda Tallinna linna südames! Mis silmist, see südames! Keegi ei suuda juba mõnda aega otsustada, mida ette võtta. Üha rohkem on kuulda hääli, et maja tuleks

buldooseriga kokku lükata või õhku lasta. Neid kokkulükkajaid leidub igasuguseid, nii väljaspoolt ülikooli ja miks mitte ülikoolis endaski. Võib ju vaid ette kujutada, missugune on maja all oleva maa hind. Minu võrdlus on mõistagi liialt emotsionaalne, kuid nii need asjad on.

P. Kreitzbergi arvamust tahaksin aga täpsustada. Ka pedagoogikaülikoolis on viimastel aastatel palju vaeva nähtud õpetajate koolituse parandamise nimel, kuid need ettevõtmised ei ole olnud ilmselt sellise mastaabiga ja sedavõrd põhjendatud, et suudaksime sammu pidada nõutavaga. Sellest ka mahajäämus. On meilgi koostatud uued õppekavad, toimub üleminek ainesüsteemile, kuid midagi jääb ikkagi vajaka. Ja kas ei ole nii, et see, mis puudu jääb, varjutab ka tehtu?

Kardan, et selleski vastuses jääb lugejale midagi vajaka.

Ainus, millest meil puudu ei tule, ongi ju ebamäärasus. Ja eks selles ebamäärasuses on ka tubli annus võimalusi peidus, nii et läbilõhki need asjad nüüd kokkulükkamist väärt küll ei ole. Et aga ebamäärasus võib viia masendusse, on ka teada. Kui Peeter Tulviste on öelnud, et Tartu Ülikooli prioriteet number üks on õpetajate koolitus, siis meie peahoonest kostab siia, Viru väljakule nõudmine ilmutada ennast inglise keeles väljamaa kõrgesti koteeritud ajakirjades. Mis sellest, kui sind Eestis on suuteline mõistma ainult mõni inimene. Ma olen päri, et ülikooli õppejõu töö baasiks on tema teadustöö, kuid ma ei saa kuidagi aru, miks ma peaksin seda teadust tegema ainult välismaa kitsa ringi spetsialistide jaoks. Veel küsitavamaks muutub asi siis, kui taoliste artiklite puudumine saab põhjuseks inimeste mahakandmisele, nii otseses kui ka kaudses mõttes.

Just nendel päevadel aasta tagasi tähistati Helsingi Ülikoolis nn akadeemilise õpetaja koolituse kahekümnnendat aastapäeva. Akadeemiline õpetaja on sealmail ülikoolihariduse saanud õpetaja. Nendelt pidustustelt on mulle meelde jäänud kaks olulist asja. Kõigepealt see, et õpetajate koolitust peetakse Soomes sedavõrd tähtsaks, et aktusel osales isiklikult ka president Ahtisaari, rääkimata ministritest. Ja president ei olnud tulnud ainult tervitama, vaid ta tegi poole-tunnise ettekande õpetajate koolituse tähtsusest Soome jaoks Euroopat silmas pidades. Minu praegune soov oleks veidi tagasihoidlikum – kuulda või lugeda midagi analoogset pedagoogikaülikooli rektorilt või siis akadeemiliselt prorektorilt. Euroopa asemel võiks rahulikult piirduda Eestiga. Selline soov ei ole vist liiast, ma arvan, et pedagoogikaülikooli juhtkonnalt oleks niisugune esinemine tekkinud olukorras endastmõistetav.

Ja teine tähelepanek. Soomes ei vaielda enam ainealase ja pedagoogilise etteval-

mistuse vahelkordade üle, need asjad on selgeks vaieldud. Meil on olemas uued õppekavad, mis järgivad suuresti Põhjamaade malle, kuid samas pole selge, mida me tahame. Või teisisõnu, pole selget õpetajakoolituse ideoloogilist platvormi. See puudutab nii meie teaduskonna dialoogi teiste teaduskondadega kui ka teaduskonnasisest arutelu. Küsimus ei ole ju lihtsalt selles, misuguseid aineid ja kursusi loetakse ja misuguses mahus neid loetakse, vaid eelkõige ikkagi selles, mille jaoks, mille nimel neid loetakse. Ma olen üsna veendunud, et meie mahajäämuse põhjused on peidus just siin.

On ju hea, et Sa ei ole kaotanud lootust. Samas on kuulda, et pedagoogikaülikoolile olevat varuks juba uus nimi. Kas Sinu optimism ei ole ennatlik?

TÕNU KALLE foto

Ma olen õpetajana töötanud üle kolmekümne aasta ja saanud selgeks, et pedagoogilise töö paratamatu eeldus on usk ja lootus, et ikka saab midagi paremini teha. Aga see on omaette teema. Mis puutub nime muutmisel, siis olen veendunud, et rektori pakutud sotsiaal- ja haridusteaduste ülikool on see, mida me vajame ja just Tallinnas vajame. Kõigepealt oleks aeg aru saada, et õpetajate koolitus on ikkagi ainult üks konkreetne pedagoogilise ettevalmistuse valdkond. Samuti sotsiaalpedagoogide ettevalmistus, millega kõikides postsotsialistlikes riikides väga intensiivselt tegeldakse. Või võtame praegu turismimaades väga kiiresti areneva vaba aja pedagoogika. Taolisi praktilise elu valdkondi, kus on hakatud tundma vajadust pedagoogilise ettevalmistuse järele, tekib üha juurde. Kindlasti on sellega ühenduses oluline ka see, et õppejõud, üliõpilased laienevad märgatavalt valikuvõimalused. Nagu mina tean, on Tallinna Tehnikaülikoolis mõistetud neid avaruusi ja vajadusi pedagoogilise hariduse järele paremini kui meil.

Kas niisuguste võimaluste ära kasutamise ei lükka õpetajakoolitust hoopis-tükkis kõrvale?

Seda ohtu ma ei näe. Küll aga arvan, et üks meie nõrku kohti on liialt kitsas orienteeritus ainult koolile.

Eelneva jutu põhjal võib öelda, et sõna "pedagoogika" meie ülikooli nimes saab laiema kandepinna, milleks siis veel sotsiaal- ja haridusteadused?

See on juba küsimus koolituse sisu kohta. Kui õpetajakoolitus ja laiema pedagoogiline koolitus tahavad olla tänapäeva tasemel, peab neil olema lai sotsiaalteaduslik aluspõhi. See johtub esmajoonel õpetaja muutunud rollist juba täna, aga veelgi enam tulevikus. Eriti rõhutaksin sellise koolituse

paratamatust, pidades silmas üleminekut uutele õppekavadele üldhariduskoolides. Kui üleminek algab juba 1997. a, tunduvad meie senised pingutused parandada õpetajakoolitust jälle ajas seisma jäämisena.

Minu arvamused selle võimaliku nimevariandi kohta lähtuvad mõistagi pedagoogilise ettevalmistuse huvidest, kuid kõigel sellel on ka teine, sotsiaalteaduste pool. Mina igatahes usun sotsiaal- ja kasvatuseduste abielu viljakusse. Siinkohal tahan öelda nimelega ühenduses veel järgmist. Nimelt väidetakse, et meie teaduskonna nimi, kasvatuseduste teaduskond ei kõlbavat kuhugi. Et mina olen vähemalt osaliselt selle nime ilmale tooja olnud, pean oma kohuseks seda kaitsta. Inimesed, kes on kunagi pedagoogikat õppinud stagnaagsete õpikute järgi, peaksid aru saama, et sõna *kasvatuseduste* taga olev teadmiste süsteem on midagi muud. Need prominendid aga, kes näevad taolises nimes vene mõjusid, saatku mulle minu õppetooli, s.o kasvatuseduse õppetooli otsetõlge vene keelde. Meil ise ei ole see veel õnnestunud, samas on kõik omal kohal, kui on vajadus inglise, saksa või soome keelde tõlkida.

Viimasel ajal on Tallinna Pedagoogikaülikoolile tehtud tõsisid etteheiteid, et lõpetajad ei lähe õpetajatena koolidesse tööle. Sina kui kasvatuseduse õppetooli juhataja peaksid sellest eriti puudutatud olema?

Aga kellele meeldib teha tühja tööd? Muudugi on omaette küsimus, kas see töö on täielikult tühja läinud. Ma ei ole kuulnud, et keegi meie lõpetanutele oleks tööt, küll aga seda, et meie lõpetanute töö makstakse professorite omaga võrreldes mitmekordselt kinni. Normaalse tööturu tingimusi oleks see, et õpetajadiplom maksab väga erinevates töövaldkondades, omamoodi tunnustus koolitusele. On aga selge, et see ei ole meie oludes rahuldav vastus ja jääb kõlama kui eneseõigustus või vastutusest lahtitütlemine.

Aga võib-olla on lahendus rahas? Raha viib noore õpetaja jälle kooli ja jätab need sinna, kes seal juba on?

Raha on ainult tulekahju kustutamiseks ja see tulekahju tuleb kindlasti kustutada. Samas arvan ma, et mäng ainult sellisele lahendusele on primitiivne ja iseloomustab kujunenud olukorra ohtlikkust. Mul oli just jutujamine noore abielupaariga, kevadel meil õpetajadiplomi saanud kahe noore inimesega. Kui ma küsisin, kas nad töötavad koolis, nägin ma nende nägudel ja vaikselt pearaputuses nõutust. Neil oli häbi ning mul oli piinlik nende ees ja nende pärast.

Aga kui kauaks ja kui paljudel seda häbi jätkub? Ma arvan, et noorte õpetajate kaotamisest koolidele on hoopis suuremad ja korvamatud inimlikud kaotused, kaotused inimeses, tema eneseväärikuses. Üpris mõtlemapanev on see, et jälle on hakatud hariduse väärtustamises nägema ainukesena tema väärtust rahalises ekvivalendis. Raha ei saa ju olla ainuke hariduse väärtuse mõõdupuu!

Kuidas niisugune olukord on tekkinud? Kes vastutab?

Vastutuse anonüümseks muutumine on tänapäeva üks tõsisemaid probleeme. Paljud näevad selles ka kasvatuseduste keerukamat probleemi. Kui noor inimene ei lähe kooli madala palga pärast, ei saa selle muidugi süüdistada ülikooli. Kui aga meie koolitus tunnistatakse kehvaks, olen selles süüdi ka mina. Ma ei ütle seda moe pärast. Kui võtta formaalselt, vastutab meie õppetool ainult ühe protsendi ulatuses selles ühises ettevõtmises. Gümnaasiumiõpetaja diplom surutakse pihku noorele inimesele, kes on kogunud(!) 200 ainepunkti. Meie õppetooli osa on olnud selles 2,0 ainepunkti, seega üks protsent vastutust. Kas ikka on nii?

Nii kinnitab lühisutluses **Viljandi Maavalitsuse noorsoonõunik Gunnar Leets**, kes peab ennast rohkem koolimeheks kui noorsootöötajaks.

Tegelikult on vestluskaaslane põline Mulgimaa mees, kes pärast keskkooli lõpetamist Karksi-Nuias asus TPedls eesti keelt ja kirjandust tudeerima ning seejärel kodukanti, täpsemalt Paistu Põhikooli koolimeistriks läks. Tuleb välja, et noored mehed naasevad siiski pärast kõrgkooli maakohta õpetajametit pidama ja polegi see kõrgelt haritud noorsugu nii hukas, kui viimasel ajal kirjutatud-räägitud.

Kuidas põhikooli õpetaja sattus tööle maavalitsuse noorsoonõunikuna?

G. L. "Maavalitsus kuulutas välja konkursi ja otsustasin proovida, sest koolis täitsin emakeeleõpetaja ameti kõrvalt veel huvijuhi kohuseid. Noorest peast olen ka malevat teinud ning ega noorsootöö mingi tundmatu maa polnudki. Ehkki noorsoonõuniku tiitlit kannan vähe aega. Tööle vormistati mind veidi rohkem kui aasta tagasi hoopis klassi- ja koolivälise töö nõunikuna. Täidan maavalitsuse kultuuri- ja haridusosakonnas ka eesti keele inspektori kohuseid. Nii et olen kahe isanda teener.

Sellest johtuvalt on tööpõld üsna lai. Tegelen kõigi klassivälise töö probleemidega, alates abiturientide ballist ja lõpetades noortele kurjategijatele amnestia

Kindlasti lähen kooli tagasi...

andmisega, sest olen Viljandi noortevangla komisjoni liige maavalitsuse poolt.

Kui päris aus olla, siis esimese aastaga pole suutnud noorsooprobleemidesse süüvidagi, uute projektide käivitamisest rääkimata."

Kui nüüd konkreetsemaks minna, siis millega üks noorsoonõunik tegeleb ja kellele oma töös toetub?

G. L. "Möödunud aastal püüdsime kõik üle-eestiliste õpilasürituste maakonnavoorud läbi viia ja tulime sellega ka toime. Põhiliselt toetun oma töös huvijuhtidele.

Tänavu on kavas üht-teist omamoodi korraldada. Kui mullu oli kõigi ettevõtmiste keskus Viljandi linn, siis sedakorda püüdsin piirkondlikke üritusi koolide vahel ära jaotada, et kõik suuremad keskused mõne ürituse enda kanda võtaksid. Ausalt öeldes on vana tava raske muuta, sest koolid on harjunud maakonnakeskusesse kokku sõitma. Omaette probleem on muidugi transport, aga uut moodi proovima ju peab. Ja ega linnarahvas nii kergesti tahagi maakohta sõita. Oma kodus ikkagi lihtsam asju ajada.

Näiteks maakonna abiturientide ball ja Mulgi missi valimised on seekord Paalalinna Gümnaasiumi korraldada. Neil on ametis kaks energilist huvijuhti ja loodan, et nad midagi põnevat ja noortepärast välja nututavad.

Ülevabariigilistest üritustest on käesoleval kooliaastal meie kanda noorte teatrifestival. Korraldab Maagümnaasium koos teatriaktiiviga. Teoks saab see ettevõtmine aprilli lõpus."

Kuidas koolinoored noorsootöötajate jõupingutusi hindavad? On nad ise organisereerijad-kaasalööjad või kõrvalseisjad-kritiseerijad?

G. L. "Noorte kohta paha sõna öelda ei saa. Kui aus olla, ega enamik just kipu oma organisaatorivõimeid näitama, ent kui lasta neil ise teha ja otsustada, neid oskuslikult kaasa tõmmata ja märkamalt juhendada, siis pole viga midagi. On üsna kenasti õnnestunud üritusi.

Kui noortele kõik ette-taha korraldada, nii et neile ainult osalemise au jääb, eks siis olegi põhjust tegijaid kritiseerida või neile etteheiteid teha. Mina noorte kaasalöömise suhtes eriti pessimist ei ole."

Oli juba juttu, et suuremates linna-koolides on kaks huvijuhi kohta (vastavalt õpilaste arvule) ette nähtud. Ome-

ti on linnas noortel tegutsemisvõimalusi enam, kui arvestada muusika-, kunst- või spordikoole. Maal langeb huvijuhi õlgadele kahtlemata suurem töökoorem.

G. L. "Olen ise väikeses maakoolis seda ametit pidanud ja tean omast käest, kui kerge või raske see on. Maakohas seab ajapiirid ühistransport. Tavaliselt asub maakool (üldjuhul põhikool) asulast mitu kilomeetrit eemal ja kui tunnid lõpevad näiteks kell 15, korjab liinibuss lapsed pool tundi hiljem peale ja sõidab minema. Nii et pärast õppetunde klassiväline töö soikub, sest lastel puudub võimalus normaalselt edasi-tagasi liikuda.

Olen mõelnud, et vallad võiksid ju koolis poole kohaga töötava huvijuhi (teadupärast on huvijuhid siiani koos kooli teenindava personaliga kohalike omavalitsuste seebil ja leival) palgata veel poole kohaga kultuuri- või rahvamaja metoodikuks. Rahvamajad asuvad tavaliselt asulas ja nii saaks seal pärast koolitunde üht-teist korraldada või huviringe organiseerida.

Aga ilmselt pole meie vallad veel nii rikkad või pole nad selle peale tulnud, et ka sel kombel võiks maauludes laste huvitegevust korraldada."

Kas praegune ametikoht noort energilist meest rahuldab?

G. L. "Kuni ideid jätkub ja abilisest meelstasti kaasa tulevad, võib sellestki tööst rahuldust tunda. Hetkel on see isegi koolitööle vahelduseks, ent arvan, et üle 3-4 aasta seda ametit pidada pole arukas, sest tahes-tahtmata kipud end kordama ja amnemada.

Olen hingelt kooliõpilane ja kindlasti lähen ükskord kooli tagasi ühe kogemuse võrra rikkamana, sest töö maavalitsuses tuleb kahtlemata kasuks. Lisaks sellele oli mul võimalus pärast TPedl lõpetamist nn Lasnamäe akadeemias statsionaarsed koolijuhtide kursused lõpetada. Eks seegi kogemus tuleb elus ära proovida."

Ega siis jäägi muud soovida kui seda, et senisest enam noori kõrgkoolilõpetanuid oma kodukohta haridust edendama asuks. Vähemalt Gunnar Leetsi arvates on temal Mulgimaal sedavõrd kergem ka noorsoonõuniku ametit pidada, et ümbruskond ja koolid oma koolipäevist tuttavad. Ja eks see ole vana tõde, et koduseinad toetavad.

ÜLO TIKK

TPüs ja Tüs koolitatakse juhtivõpetajaid, õppekava konsultante

Kaante vahele on jõudnud riikliku õppekava projekt. Sel ja järgmisel õppeaastal valmistume uut õppekava rakendama. Kirjastused on alustanud õppematerjalide konkursse, koolides katsetatakse uusi õppekorralduslikke ja metoodilisi ideid.

Õppekava projekti arutlustes ja katsetustes selgub, kui konkreetseid ettekirjutusi ja mille kohta peaks see sisaldama, et kindlustada Eesti kooli ühtsus ja võimaldada koolide omaväärtust. Arutlustest koorub kindlasti ettepanekuid, kuidas jõuda ühtsema ja terviklikuma tekstini. Arutlustes selgub ka see, missugust koolitust on koolirahvale vaja, et õppekava ellu viia. Õppekava tööversiooni aruteludes kerkis eriti teravalt esile täiendõppe vajadus kooli arengukava kujundamisest, õppimiskäsitusest, kooli õppekava strateegiatest ja taktikatest.

Oma kooli tegevuse eripära, s.o koostöövõimaluste ja olemasolevate ressursside otstarbekam kasutamine on ühemõttelised ja endastmõistetavad fraasid, kuni neid iseenda jaoks tõlgendama ei pea. Alles koostöös selgub, kui erinevad on tegelikult õpetajate taotlused, õpetajate ja õpilaste eesmärgid. Ainult koostöös on võimalik erimeelsustest kujundada ühine tegevuskava, kooli õppekava.

TPÜ ja TÜ täiendõppekeskused viivad 1995/96. õa läbi 160 + 40tunnise täienduskoolituse õppekava küsimustes, et iga piirkonna jaoks ette valmistada oma koolitajad-juhtivõpetajad, õppekava konsultandid.

14.oktoobril toimub Paide Gümnaasiumis ühine sissejuhatav õppepäev kõigile 350 koolitatavale. (TÜs ja TPÜs on mõnede gruppide koolitus selleks ajaks küll juba alanud.) Õppepäeva sisustab koolituse tellija (RKA) ja täitjate (TPÜ ja TÜ täiendõppekeskused) ühendmeeskond eesotsas kantsler Enn Siimuga.

Õppepäev algab kell 11 (RKA kirjas on eksitus). Palume maakondadel kaasa tuua koolitusrühmade nimekirjad.

KAI VÖLLI

Mida arvata maamarssali märgukirjast?

Mõne kooli õpilaskogule on saabunud Eesti Rojalistliku Partei maamarssali märgukiri, milles tehakse ettepanek koguda aalkirju valitsusele saadetavale märgukirjale, nõudmaks

□ talvel vähemalt +18°C igasse koolimajja,

□ õpetajate palga tõusu 50% 1. jaanuarist 1996.

Kui allkirjad ega märgukiri vabariigi valitsusele ei peaks andma soovitud tulemusi, kutsutakse õpilasi Toompea lossiplatsile konkreetseteks tegudeks. Härra Kalle Kulbok on moodustanud ettevõtmist koordineeriva ajutise sidetöimkonna (AST). On antud ka vajalikud aadressid ja telefoninumbrid.

Sellise märgukirja sai ka Haljala Keskkool.

On muidugi väga liigutav, et maamarssal tunneb muret hariduse väärtustamise ja õpetajate madala palga pärast, kuid meie kooli pedagogid probleemi sellist lahendamist ei soovi.

● Me ei pea eetiliseks õpilaste abiga endile palka lunida.

● Me ei taha, et õpilased sel viisil poliitikasse tõmmataks.

● Me ei soovi, et õpilased osaleksid Toompea lossiplatsil korraldataval kogunemisel, mis võib kergesti kontrolli alt väljuda ja mille tagajärjed ettearvamatuks kujuneda.

Me loodame, et Kultuuri- ja Haridusministeerium ning Eesti Vabariigi Valitsus suudavad õpetajate palgaküsimuse lahendada ka õpilaste abita.

Haljala Keskkooli
pedagoogide nimel

AINO PAJU

Võtmesõna on koostöö

Septembri lõupäeval toimus Laulasmaa õppe- ja puhkekeskuses konverents "Täiskasvanuharidus ja Baltimaade koostöö", korraldajateks Eesti Täiskasvanute Koolituse Assotsiatsioon "Andras" ja Eesti Vabariigilise haridusosakonnade töötajad, kes korraldavad hariduselu koostööd. Õpetöö toimub nii, et 6nädalasest sessioonist pool aega viibitakse statsionaaris Göteborgis, ülejäänud ajal sõidetakse Põhja- ja Soome täiskasvanute koolituse korraldusega. Seega suurepärase võimalus ülevaate saamiseks, oma töö jaoks ideede ja eeskujude talletamiseks, sidemetel loomiseks. Koos stipendiaatidega on seda võimalust Balti riikidest seni saanud kasutada ligemale 100 inimest.

Kes osalesid?

Alates 1992. aastast on Balti riikidel olnud võimalus saata oma esindajaid väljaõppele Põhja- ja Soome täiskasvanute koolituse korraldajateks Eesti Täiskasvanute Koolituse Assotsiatsioon "Andras" ja Eesti Vabariigilise haridusosakonnade töötajad, kes korraldavad hariduselu koostööd. Õpetöö toimub nii, et 6nädalasest sessioonist pool aega viibitakse statsionaaris Göteborgis, ülejäänud ajal sõidetakse Põhja- ja Soome täiskasvanute koolituse korraldusega. Seega suurepärase võimalus ülevaate saamiseks, oma töö jaoks ideede ja eeskujude talletamiseks, sidemetel loomiseks. Koos stipendiaatidega on seda võimalust Balti riikidest seni saanud kasutada ligemale 100 inimest.

Konverentsile olid kutsutud kõik, kes Eestist, Lätist ja Leedust Põhja- ja Soome täiskasvanute koolituse korraldajateks Eesti Täiskasvanute Koolituse Assotsiatsioon "Andras" ja Eesti Vabariigilise haridusosakonnade töötajad, kes korraldavad hariduselu koostööd. Õpetöö toimub nii, et 6nädalasest sessioonist pool aega viibitakse statsionaaris Göteborgis, ülejäänud ajal sõidetakse Põhja- ja Soome täiskasvanute koolituse korraldusega. Seega suurepärase võimalus ülevaate saamiseks, oma töö jaoks ideede ja eeskujude talletamiseks, sidemetel loomiseks. Koos stipendiaatidega on seda võimalust Balti riikidest seni saanud kasutada ligemale 100 inimest.

Mis eesmärki korraldajad taotlesid?

Eesmärk oli vahetada infot selle kohta, mis Balti riikides tehtud, kui kaugel ollakse, mis on ühist täiskasvanute koolituse ja hariduse korraldamisel, kuidas edasist koostööd kavandada.

Eestis on suhteliselt hästi välja arendatud täiskasvanute koolituse võrk, on oma süsteem, mille juured ulatuvad aastakümnete taha. Seega on mõistetav, miks kokkukutsumise ja koostöö pakkumise algatus tuli siit.

Külalised tutvusid meie Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskuse tööga ning Tallinna Ehituskooliga. Viimasel on väga head koostöökogemused soome kolleegidega.

Konverentsi avas kultuuri- ja haridusminister **Peeter Kreitzberg**. Ettekande täiskasvanute koolituse ja hariduse alasest koostööst Balti- ja Põhja- ja Soome täiskasvanute koolituse ja hariduse vahel, selle minevikust, olevikust ja tulevikust tegi

"Andrase" president **Talvi Märja**. Samal teemal rääkis Põhja- ja Soome täiskasvanute koolituse korraldajateks Eesti Täiskasvanute Koolituse Assotsiatsioon "Andras" ja Eesti Vabariigilise haridusosakonnade töötajad, kes korraldavad hariduselu koostööd. Õpetöö toimub nii, et 6nädalasest sessioonist pool aega viibitakse statsionaaris Göteborgis, ülejäänud ajal sõidetakse Põhja- ja Soome täiskasvanute koolituse korraldusega. Seega suurepärase võimalus ülevaate saamiseks, oma töö jaoks ideede ja eeskujude talletamiseks, sidemetel loomiseks. Koos stipendiaatidega on seda võimalust Balti riikidest seni saanud kasutada ligemale 100 inimest.

Kolm tõist päeva lõppesid tõdemisega, et see on alles koostöö algus.

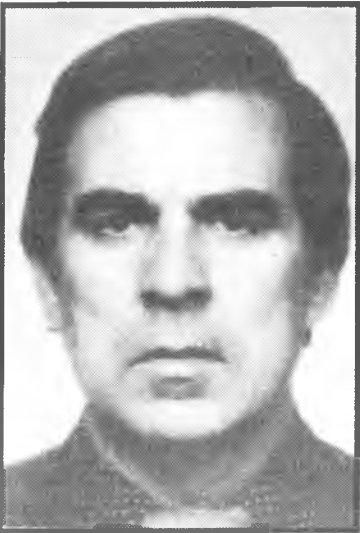
Laulasmaal käis

VIIVI EKSTA

MÕTE LIGUB

Anatoli Bauder

31.01.1937-27.09.1995

29. septembril jätsime hüvasti filoloogiadoktori, vene keele õpetooli professori **Anatoli Bauderi** ga.

Anatoli Bauder sündis 31. jaanuaril 1937. a. Pärast Turkmeenia Riikliku Ülikooli lõpetamist õppis A. Bauder Moskva Oblasti Pedagoogilise Instituudi aspirantuuris. 1965. a kaitses ta pedagoogikakandidaadi, 1979. a Potsdamis filosoofiadoktori ja 1983. a Moskvas filoloogiadoktori kraadi. Käesoleval aastal täitunud A. Bauderil 35 aastat pedagoogilist tegevust, neist 15 aastat Tallinna Pedagoogikaülikoolis. Aastaid oli A. Bauder filoloogiateaduskonna prodekaan, juhatas vene keele õpetooli. Professor Bauder paistis silma mitte ainult kõrge professionaalsuse, vaid ka sügavalt inimliku suhtumisega oma kolleegidesse ja üliõpilastesse. Olles mitmekümne teadusartikli, paljude kõrgkooliõpikute autor, ei peljanud A. Bauder ka igapäevast rutiinset tööd, olgu see siis üliõpilaste kursuse- ja diplomitööde juhendamine või kooliõpikutele retsensioonide kirjutamine. Tal jätkus aega kõigeks.

"Книга написана с любовью и к языку и к детям. В ней много замечательного материала, будоражащего сознание ребенка. В ней много русской лирики и поэзии. В ней много русской души. В ней нашёл отражение и местный материал, то есть материал об Эстонии, о том, близком сердцу детей месте, в котором они живут, трудятся, мечтают.

Мне кажется, что учителю русского языка попадает в руки очень интересная ценная книга, которую нельзя равнодушно листать и изучать.

Как учитель, так и ученики получают ещё один маленький, но богатый мир языка и мир русской жизни," kirjutas 3. klassi õpiku kohta TPU professor Anatoli Bauder kuu enne oma surma. Need read iseloomustavad hästi tema pühkust vene keele ja vene elu rikka maailma avamisel.

Oma õpetajat Anatoli Bauderit mälestavad üliõpilased ja kolleegid.

Eesti Riikliku Vene Draamateatri mängukava 6.10.–13.10.

R, 6. kl 19 esietendus, N. Gogoli **NAISEVÕTT**. Täiesti uskumatu lugu kahes vaatuses. Režissöör A. Issakov (S-Peterburg). Kunstnik M. Kuurme. Muusika G. Sorotšan. Osades: V. Kovtun, A. Bedredinova, T. Solodnikova, E. Toman, A. Ivaškevits, B. Troškin, S. Tšerkassov, H. Kontreras, J. Jesipovitš.

L, 7. kl 18 **NAISEVÕTT**.

P, 8. kl 18 J. Poirer' komöödia **PEREKONDLIK NÄDALALOPP**. Lavastaja E. Toman.

K, 11. kl 18 S. JESSENIINI LUULE ÕHTU. Lavastaja E. Toman.

N, 12. kl 19 P. de Marivaux' komöödia **PUUDUTUSED JA ÜHTELIITMISED**. Lavastaja R. Polak (Slovakkia).

R, 13 kl 19 A. Campanile komöödia **TESTAMENT ITAALIA MOODI EHK VAENE PIERROT**. Lavastaja S. Krassman.

LASTELE:

P, 8. kl 11 esietendus, L. Ustinovi muusikaline muinaslugu **VANAMOELISED IMED**. Lavastaja E. Toman. Kunstnik M. Kuurme. Muusika E. Toman. Tantsude seadja E. Erkin.

Retk soome-ugri lapsepõlve

Eesti Lasteraamatukogu, Tartu Mänguasjamuuseumi ja sihtasutise "Fenno-Ugria" koostöös on saanud teoks soome-ugri rahvapäraste mänguasjade näitus, mida saab näha 1.-30. oktoobrini 1995 Kullo Lastegaleriis Tallinnas Kuninga t 6.

Omastehtud lelusid on saatnud handi, mordva, saami ja ka eesti lapsed. Hõimupäevadeks (14. ja 15. okt) on eksponaate ehk teisteltki tulemas.

Ühisprogrammi aluseks oli üleskutse kõigile hõimurahvastele lähedal ja kaugel innustada lapsi huvituma oma rahva traditsioonidest. Näitusele oodati omavalmistatud mänguasju võimalikult algsel ja ehedal kujul. Saabunud ongi ligi sadakond kanni, mida siinmail ja meie ajal iga päev ei näe. Kõik, nii väikesed kui ka suured, on kutsutud korra tagasi vanaviisi lapsepõlve, mis elustab kindlasti meie sügishalli argipäeva.

15.oktoobril kell 11 kohtuvad samas hõimupäevade külaliste esindajad, kellelt võib väljapanekute kohta lähemat teavet saada.

Kullo Lastegaleriis on lühikest aega võimalik vaadata veel teistki näitust: **Tallinna 54. Keskkool** tähistab õpilastööde väljapanekuga oma 15. aastapäeva.

Kirjastus "Pangloss"

teatab, et on ilmunud ameerika inglise keele audiovideokursus

"What's up, Ameerika?".

Õppekursus koosneb õppevideofilmist, helisalvestistest ja õppebrošüürist. Materjale võib kasutada nii iseseisval õppimisel kui ka auditoorselt õpetaja juhendamisel. Pakume audiovideokursust nii vene kui ka eesti keeles.

Pöörduda Tallinna Pedagoogikaülikool, Narva mnt 29, kab 321, kl 9-17.

Tel 433 775.

Tahkuranna Vallavalitsus kuulutab konkursi

Uulu Põhikooli direktori

leidmiseks.

Eeltingimuseks tahtmine, eeldused ja haridus kooli juhtimiseks.

Sooviavaldus koos senise teenistuskäigu ülevaatega esitada hiljemalt **30. oktoobriks** Tahkuranna Vallavalitsusse, Uulu sjk, Pärnu-maa.

Info tel (244) 60 624.

XXII vabariiklikud matemaatikaõpetajate päevad

toimuvad 3. ja 4. nov 1995. a
Raplas.

Informatsiooni saab selle kohta kohalikest haridusosakondadest.

**Täppisteaduste Kooli
uus telefoninumber
(27) 465 581.**

ÕNNITLEME

Leida K o r k, Kehra Kk kauaaegne õpetaja, 65. sünnipäeval.

Karin L a a g r i k ü l l, Kostivere Pk õpetaja, 65. sünnipäeval.

Helve L u m e s t e, Vändra Gümnaasiumi kauaaegne ja Juurikaru Pk praegune õpetaja, 60. sünnipäeval.

Vaike V a u s, Tallinna Pelgulinna Kk kauaaegne õpetaja, 60. sünnipäeval.

Vaike V i i r l i k, Tallinna Lpk "Rõõmupesa" majahoidja, 60. sünnipäeval.

Aino A n d r e s m a a, Tallinna Transpordikooli raamatupidaja, 55. sünnipäeval.

Helju J õ e s a a r, Nõmme Lpk "Kaseke" kokk, 55. sünnipäeval.

Ants M ä g i, Koeru Kk töötaja, 50. sünnipäeval.

Maie P l a d o, Vana-Koiola Pk endine õpetaja, 50. sünnipäeval.

TEADAANDED

Mustvee 2. Keskkool pakub 1995/96. õppeaastaks täiskoor-musega tööd **inglise keele õpetajale**. Olemas 4toaline kõigi mugavustega korter. Aadress: EE2372 Mustvee, Narva 24. Tel (277) 26 274, 26 445, õhtuti kl 20st tel 26 441.

Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium on uuendus-meelne kool, mis on tuntud ka oma heade rahvusvaheliste kontaktide, välisõpetajate kasutamise ning süvendatud majandusõppe poolest. Koolis (7.-12. klassid) õpib 360 õpilast Lääne-, Hiiumaa ja Harjumaalt 36 õpetaja juhendamisel.

Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium võtab tööle **õppedirektori**

Eeldame

- pedagoogilist kõrgharidust,
- vähemalt kolmeaastast töökogemust õpetajana,
- paindlikkust, vastutustunnet, algatusvõimet,
- soovivat on inglise või saksa keele valdamine ja arvuti kasutamise oskus.

Pakume

- meeldivat töökeskkonda,
- enesetäiendus- ja koolitusvõimalusi (sh välisriikides),
- ametikohale vastavat palga.

Lisainfo tel (247) 44 384

Ametikäigu kirjeldus (CV) ja foto esitada kuni 10.10.1995. a aadressil Haapsalu Wiedemanni Gümnaasium, Wiedemanni 15, EE3170 Haapsalu. Märkusõna "Õppedirektor".

Vastutav toimetaja: TIIA PENJAM 44 05 28.

Toimetajad: VIIVI EKSTA, LINDA JAGGO, VIIVE LEHT, ANU SAAREMÄGI, ÜLO TIKK 44 33 11, FRANTS KUPP 44 05 87.

Keeletoimetaja: SIRJE TOHVER. Arvutitadu, küljendus: INES BLUM, ANNE RUMMO 44 05 87. Tehniline toimetaja OSKAR LEIDMAA 44 33 11.

Üldinformatsioon, reklaam, kuulutused, õnnitlused: HELLA TEEMANT 44 05 87. Levi: MARI REIMAND 44 05 87.

TOIMETUSE ADRRESS: EE0090, Tallinn, Pärnu mnt 8, pk 107. Fax 44 05 28.

VÄLJAANDJA: Kirjastus "Perioodika", Tallinn, Pärnu mnt 8. TRÜKK: "Printall", Tallinn, Pärnu mnt 67 a. Üksiknumbri hind tellijale 1 kroon.

Tellimise indeks 69783

Tellimise nr 4694